

РУСЛАН

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят 5 1/2 год. пополудни.

Редакция, адміністрация і експедиция «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровского (Хорулицьки). Експедиция місцена в Агенції Соколовского в пасажі Гавемана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациі неопечатані вільні від порта. — Оголошеня авчайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надсланим» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні доносеня по 30 с. від стрічки.

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . . . 20 кор.
на пів року . . . . . 10 кор.
на чверть року . . . . . 5 кор.
на місяць . . . . . 1-70 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Поодинокє число по 16 сот.

Вгляди нових европейских союзів а Австрия.

(X) Англійский король і німецкий цісар повернули із своїх подорожий, а европейске дневникарство починає тепер розправляти про вгляди нових державних союзів. Після погляду сих дневників, а іменно італійских, англійских а особливо російских відвідни згаданих монархів в Римі і політичні маніфестації при сій нагоді мали би бути доказом відокремленя Австрії. Ми вже вказували на сю обставину, що в тоаствах цісаря Вільгельма і короля Віктора Імануїла ані не натякнено про третього союзника. Півурядові дневники „Capitale“ і „Mattino“ з нетаєною радостю приписують вину сего звороту самій Австрії, коли тимчасом признають, що ніхто в Італії не думає про зірване союзу з Німеччиною. Інакше має ся справа з Австрією. Колиб Австрия відступила від деяких своїх закованих поглядів, то переконала-б ся, що нічого більше не бажають в Італії, як оставати в приятних взаєминах з дотеперішним союзником. Одначе Австрия вправді має союзників, але не має приятелів, бо не уміє так поступати, щоби собі приєднати приятель союзників.

«Новое Время» подає сі неприхильні відзиви італійских півурядових дневників із злосливими замітками і каже, що озябленє австро-італійских взаємин є вельми характеристичне для тридержавного союзу, котрий мимо віднови в останних часах має вигляд сухої політичної формулки без живого змісту. По думці сего дневника безповоротно минув час, коли Австрия, Німеччина і Італія творили тісно злучену цілість, кермовану з Берліна. Італія не вдоволена Австрією задля питання про Адриатик. Німеччина глядить на Австрию з підлоба задля її балканської політики, яка змагає до того, щоби в балканських справах поступати згідно з Росією. Інтереси західно-европейских справ починають так запутувати ся, що не є виключена можливість зовсім несподіваної тактики в певних справах, яка суперечила би політичним союзам, на котрих опирає ся політична міжнародна рівновага і се вказує на можливість почину нової доби в обопільних взаєминах західно-европейских держав.

Панславистичний орган відомого генерала Комарова «Свѣтъ» накидає ся на Австрию задлятого, що нібито она бажає захопити Новобазарский санджак, а тоді, по думці «Свѣта», ждала-б балканських Славян така доля, яка довела ся від Австрії Славянам в Босні й Герцоговині. На сі замітки «Свѣта» можемо однак на основі наших інформацій, з болгарских навіть кругів, запевнити, що балканські Славяни прийняли-б сю долю, яка-б їм судилась по

занятю Австрією, зовсім спокійно, бо бачать на прикладі Босни й Герцоговини, що Австрия двинула сі краї з турецького занедбана до европейської культури. Балканські Славяни не сподівають ся нічого по обіцянях Турецькою реформах, бо справдішні реформи може перевести лише Австрия, а австрийско-російске порозумінє може лише пособляти сій задачі, яка імовірно скорше чи пізнійше принаде Австрії мимо зависного становища панславистів в роді Комарова і єго органу «Свѣтъ».

Щож до становища Італії, то ми вже нераз і знов недавно, вказували на се, що її серце бє для кого иншого, а не для Австрії і Австрия не потребує сим хлопотати ся, коли тридержавний союз остане дипломатичним документом в архіві. Австрийські інтереси вимагають конечно промощеня ширшого шляху на Схід, а в тім згляді Австрия не потребує входити в суперечність з Росією, навпаки обидві держави в орієнтальній політиці можуть собі обопільно пособляти і обезпечити там свої жизненні інтереси. Політика удержуваня status quo на Балкані поки-що можлива, однак сила обставин, як они складають ся і мотають ся на Балканьскім півострові, приневольить обидві держави зробити там сталий порядок.

Звіт

Товариства взаїмних обезпечень „ДІСТЕР“ за X рік адміністраційний (1902).

(Дальше).

Для зменшеня власного ризика реасекуровалисьмо (в Союзі реасекураційнім в Відні) суму 55,430.027 К обезпеченої вартости т. є. 48 1/2% цілої суми обезпеченої, — і заплачалисьмо за се 501.963 К премії т. є. 48% з цілої суми премії. Є се оправданє з огляду, що 73 1/2% всіх обезпечень становлять ризика під покритєм соломьянм. Помимо достаточної реасекурації заховуємо належиту осторожність при прийнятю предметів до обезпеченя, — а результатом того є, що Товариство реасекураційне, хотяй покряло 51% суми всіх шкід в році 1902, звертає нам назад 166.777 К = 33% з повисшої суми заплаченої за реасекурацію. Сума та припала нам до звороту по замкненю рахунків за рік 1902, тому вийде до рахунку в р. 1903, — натомисть в році 1902 зарахований є в приходах зворот 102.453 К 16 сот. з премії реасекураційної за рік 1901 (т. є. 22.7% від суми премії 450.429 К).

Шкід зголошено в протягу року 983 по 493 пожарах з 397 місцевостей в 52 повітах Галичини і 3 повітах Буковини; шкоди ті дікнули 886 властвителів на будинках, 29 на движимостях, а 50 на збіжю і паши. В місточках було 162 шкід в сумі 78.924.81 К (=52 1/2% премій), в сільских громадах 432.676.09 К (=48% премій).

Причина пожарів була: від грому 26 шкід при 18 пожарах, доведений підпал 19 шкід при 5 пожарах, імовірний підпал 109 шкід при 50 пожарах, неправильна будова 48 шкід при 41 пожарах, неосторожність дітний 49 шкід при 16 пожарах, инші неосторожности 80 шкід при 28 пожарах, від сусідів 282 шкід при 119 пожарах, з невиясненої причина 370 шкід при 215 пожарах.

Сума всіх 983 шкід без коштів ліквідаційних і ратункових вписеть 511.600 К 90 с. т. є. 49% премії; повеже виплата 8 шкід в сумі 3.609 К 69 с. не могла бути доконана перед кінцем року, відложено в замкненю рахунків таку квоту яко резерву на рік 1903, — виплачено 975 шкід в сумі 507.991 К 21 с. і 14 шкід з р. 1901 в сумі 6.442 К 77 с., дочисливши кошти ліквідації 12.393 К 89 с. і нагорода за ратунок при пожарах 3.644 К, виплачено в році 1902 разом суму 530.471 К 87 с. = 51% суми премії; з того реасекурація звернула 287.950 К 91 сот. = 54.32% суми всіх шкід, остало на власний наш рахунок 242.520 К 96 с. т. є. 45% премії на власний рахунок.

Попередного року було 1.021 шкід, котрі з коштами ліквідації і ратунковими вносили 57.75% суми премії, реасекурація звертала 51.5% всіх шкід, оставало на власний рахунок 54% суми власної премії, отже в році 1902 був стан кориснійший.

Іменно приключили ся в р. 1902 шкоди: на церквах 14 шкід в сумі 28.565 К, на приходствах, школах і будинках громадских 23 шкід в сумі 26.098 К, на инших будинках 866 шкід в сумі 432.846 К 30 с., взагалі на будинках 903 шкід в сумі 486.509 К 30 сот., на річах домашних, зварядах господарских, товарах 29 шкід в сумі 5.350 К 27 с., на збіжю і паши 51 шкід в сумі 19.741 К 33 с., разом сума 983 шкід в сумі 511.600 К 90 с.

Після клас будинків було шкід: а) під бляхою: на будинках 1 шкода на 583.60 К, на движимостях 1 шкода на 40 К, разом 2 шкоди на 623.60 К; б) під гонтами: на будинках 65 шкід на 54.777.61 К, на движимостях 8 шкід 1.891.43 К, разом 73 шкід на 56.669.04 К; в) під соломою: на будинках 837 шкід на 431.148.09 с., на движимостях 20 шкід на 3.418.64 с., на збіжю 51 шкід на 19.741.33 К, разом 908 шкід на 454.308.26 К, разом як висше 983 шкід на 511.600.90 К.

Відновлено 6 відшкодовань в сумі 3.225 К а то в 1 случаю з причини Засуду за підпал, в 1 случаю з причини недонесеня о винивмі будинку на шкід, а в 5 случаях з причини незаплаченя премії. Натомість в 16 случаях инших, де Рада Надзираюча бачила причини оправдуючі занедбанє члена, хотяй після статута член утратив право жадати відшкодованя, признано в дорозі ласки в цілости або частію 16 відшкодовань в сумі 11.399 К.

В протягу 10 літ уділило Товариство в дорозі ласки суму 53.382 К, 110 відшкодовань, котрим могло зовсім відшкодованє відмовити, чим доказало людяне і гуманне поступованє з членами. Взагалі руководить ся Товариство завсїгда, коли член невинно пав жертвою слу-

Публична Галя авкційна

Львів — пасаж Міколяша.

Вистава річів призначеня на продажу гідна огляненя задля значного числа творів штуки і старинностей. Також богато річів до практичного ужитку як: меблі, дивани, фортеяни, повози, машини до шитя, ровери, машини до писаня, золоті і срібні предмети, хінське срібло, годинники, убраня і т. д., одним словом всякого рода движимости дешево добути. — Ліцитації відбувають ся що тижня в четверги о год. 4. пополудни. — Вистава отворена щодень від 9. до 8 год. вечер; в неділі і в свята від 9. до 12. год. — Бюро для прийнятя річів на продажу отворене щодень від 9. до 12 1/2 год. в полудне; для дрібнійших річів також і пополудни від 3. до 6. год.

27(35—?)

чайного пожежу, найдалше ідучими зглядами для членів і заслужило загальне признанє за скору і точну виплату шкід, — натомість в случаях провини або занедбана вижидає ся вислїду доходженя властий. До суду мирового не відкликала ся жадна сторуна.

Всіх шкід від основана виплатило Товариство 6.064 в сумі 3,187.158 К, а тільки в 5 случаях на 6.064 шкід відбув ся суд мировий. (Конець буде).

Росія в Манджуриї.

Великі промислові держави глядять з затревоженем на наступи російского впливу в середуцій Азії. З виключенем сибірской залізничї славянський велит став грізним конкурентом Англії та Америки на далекім Сході і грозить цілковитим випертем впливу Япанії та Німеччини. Сї промислові держави вправді не боять ся торговельної конкуренції Росії, бо продукують дешевше, соліднійше і в більшій кількості; они є приклонниками засади «свобідних дверей» в Китаю. Але тим більше боять ся оружных підбоїв Росії, після яких она в занятій країні може тарифами забезпечити свій промисл перед постороною конкуренцією.

На тій точці станула справа що-до Манджуриї. Повстане боксерів в р. 1900 дало Росії нагоду вступити в сю простору країну, обняти керму адміністрації і укріпити свій вплив побудованем залізничї та кольонізацією. Звертано увагу на се, що Росія при манджурских залізничих шляхах побудувала великі і такі сильні двірці, що можуть разом служити за кріпости. Сила удержуваного там війська, утворені відділи добровольців на російскім жолді, численні промислові заводи, ковальні і концесії на довгі літа, дані торговельникам та промисловцям, як і заведене російской адміністрації в цілім краю — все те вказувало, що Росія не має наміру скоро уступити в Манджуриї.

Теперже-ж стало вже явно, що Росія «подобру» хоче від Китаю забрати вею власть над Манджуриєю і обняти у фактичне посіданє. Невпевні вісти про переговори, які веде Росія з Китаєм що-до Манджуриї, вийшли на яву. Російске правительство, як подають російскі дневники, жадає: 1) щоби в Манджуриї не отвирано жадної нової пристани для зовнішньої торговлі і заграничних консулятів, 2) щоби всі приходи з нючвангских цлових тарифів впливали до російско-китайского банку, а не до китайского цлового банку, як се було перед російскою окупацією, 3) щоби лише Росіянам повірювано адміністраційні і війскові функції, 4) щоби китайска адміністрація не робила жадних важнійших змін

без згоди Росії, 5) щоби Росія мала право заводити власні телеграфічні дроти, де лише в Манджуриї є китайскі телеграфи, 6) щоби пристань Нью-Чванг належала до Росії.

О скілько манджурска область є потрібна Росії задля сильної позиції на східнім океані, она з всею силою буде старати ся переперти свої постулати. Вже від кільканадцяти літ здобутє Манджуриї або Корей було ідеалом і цілю російской політики. Там менше она випустить з рук готову вже добичу. Не лише як широкий ринок збуваня для російского промислу та пригідний терен для кольонізації на далекім Сході, є Манджурия неоціненним здобутком для Росії, але і зі зглядів стратегічних, а передовсім що дає Росії посіданє одноїко незамерзаючої в зимі морской пристани Нью-Чванг. Тож мимо дипломатичних заходів та грізних покликів праси так в Европі, як в Америці і Япанії Росія ні на хвилю не спиноє ся в своїй заборчій акції, а противно громадить тим енергічнійше военні сили на далекім Сході задля удержаня «оружного мира». І здає ся жадна з конкуренційних держав не поважить ся виступити там оружно против Росії, а натомість на дипломатичній дорозі старають ся розбудити нехїть і підозірчивість в Китаю против Росії та розбудити там самовольний людвий рух в імя освободженя Манджуриї. Вісти з Китаю доказують, що сей рух змагає ся чимраз більше, а правительственні круги не противляють єму, бож Манджурия є колискою теперішньої китайской династії. Однак і се певне, що Росія не валякає ся, ані не уступить перед китайскими ватагами без оружа і організації.

Н О В И Н К И.

— **Календар.** В пятвицю: руско-кат. Бориса і Гліба; рим.-кат. Софії з доньок. — В суботу: руско-кат. Теодозія печерск.; рим.-кат. Йоана Непомука.

— **3 Тернополя** доносять нам в довгім письмі перехід театрального переселеня. Не наводимо єго в цілости, хоть він становить клясичний доказ правдомости урядового комунікату... Завдяки способови постанованя виділу «Рускої Бесїди у Львові» вже прийшло було до того, що артисти хотїли казати викинути інвентар «Бесїди» зі салї і дальше грати під дирекцією п. Губчака на свій рахунок. Тільки завдяки інтервенції делегата п. М. не прийшло до того. Характеристичним також для поведеня «Бесїди» є ось який факт: Дня 29. цвітня с. р. ціла театральна дружина с. є артисти і музиканти, крім одного члена подали до «Бесїди» спільний меморіал в справі дальшого веденя театру, мотивуючи єго фактами з дуже нераз сумних досвідів за час всяких дирекцій, які «Бесїда» надавала театрови. Тимчасом «Бесїда» звернула вчєра сей меморіал під адресою п. Осиповичевої, з ось якою допискою: «До Панї Осиповичевої (яко першої

підписаної) з заявою, що Виділ «Рускої Бесїди» переходить над ним до дневного порядку, не входячи навіть в зміст єго За Виділ Рускої Бесїди. У Львові 30. цвітня (!) 1903. Шухевич голова Товариства». Так то уміє ся поводити — щоби нікого не назвати по імені — виділ «Бесїди», з людьми, які вже нераз через єго похибки та експерименти примирала голодом і попадали в розпуку перед непевним завтрішнім днем.

— **3 Самбора.** Руско-народні товариства устроюють в четвер дня 26. с. м. в салї готелю народного о 8. год. вечером торжественний вечер в память ХІІІ роковин смерти Тараса Шевченка з програмою, котру подасть ся пізнійше.

— **3 Перемишля.** Відчит д ра Ів. Франка відбує ся в неділю дня 17. с. м. в товаристві «Руска Бесїда». Початок о 8. год. вечером. Вступ 40 сот.

— **3 Дрогобича.** «Дрогобицка Народна Рада» уряджує довірочні збори в понеділок дня 18. с. м. в комнатах Руского Касина

— **Перша поміч в наглих припадках.** Під там заголовком видадо товариство «Просьвіта» дуже пожиточну книжочку (переклад з німецкого), котру написав лікар інспекційний товариства ратункового у Відни. Книжочка подає способи ратованя в 33 випадках, а до того додані дуже докладно поучаючі ілюстрації, як завязувати рани, як робити в легкій спосіб на борзі ноші до перешошеня недужих і як переносити тих недужих на руках та взагалі як їх ратувати. Виданем сеї книжочки зробила «Просьвіта» велику прислугу нашій суспільности, в першім же ряді нашам селянам, котрі менше як хто инший знають, як давати собі і другим поміч в нещасливих припадках.

— **Польский месія** др. В. Козловский веде дальше свою деструктивну агітацію у східній Галичині, використовуючи час, поки не настане новий намісник. Дня 8. с. м. устроїв др. Козловский повітовий зїзд в Рогатині, на кім мало бути 700 польских «влощяцян», а дня 10. с. м. відбув ся такий зїзд в Раві рускій при участі 600 «влощяцян». Про сї зїзди доносить одинока «Gazeta Narodowa», орган намісника гр. Пінївского.

— **Огні.** Дня 12. с. м. вибухнув огонь в містечку Бєчу, грибівского повіта і в протягу дво годин знищив 41 домів, між ними: аптику, синагогу і старинний ратуш. В огни згорів один чоловік. Огонь мав походити з підпалу. — Минулої ночи згоріло в Рожнітові 100 домів. Около 500 осіб остало без даху. — Дня 6. с. м. вибухнув з незвісної причини огонь о 2. год. пополудни в Кулаківцях, заліщицкого повіта, у господаря Йосифа Сошівника і при сильнім вітрі перекинув ся також на сусідні загороди. Згоріло 18 хат разом зі всіма будинками господарскими, запаси збіжа і паші, вся знадоба і знаряди а крім того згоріло 16 овець і 5 штук безрог. Загальна шкода виносить 28.900 К а лиш два господарі були обезпечені до висоти 3000 К. — В Стрию згоріла в ночи на 11. с. м. стайня Василя Дашка, а в ній 12 штук худоби.

— **Запомоги для погорільців.** Краєвий виділ удїлив для погорільців в Городищу, рогатинского повіта, 100 К запомоги, а для погорільців

ОЛЕКСА БОВИКЕВИЧ.

„НАСТОЯЩІ“.

Комедия в одній дії

(Дальше).

Сцена IX

(Хвилька павзи; відтак Гануся в вікні, відтак Боровичка).

ГАНУСЯ

(сильно зворушена) Матусю! Матусенько! Пані Магдалино!

БОРОВИЧКА

(входить з ложкою, оглядаєсь, спостерігав Ганусю). Ніхто би не збаг! А ти що тут робиш?

ГАНУСЯ.

Прийшлам пані, з вами побачитись.

БОРОВИЧКА.

Бій ся Бога дитинко, та якби тебе мій старий побачив, тоби тебе водов обілляв, або що таке заподїяв.

ГАНУСЯ.

Ні! матусю, не побачить, я підстергла, як у поле виходили, та й прибігла. А ви-ж на мене не гніваєтесь. (Цїлує старій руки).

БОРОВИЧКА

(цїлує єї в голову). Дитинко моя! А чоґож би я на тебе мала гніватись? Щож ти мені злого вчинила?

ГАНУСЯ.

А я думала, що може враз з паном Боровичом на мого татуня тай на мене, та так Вас боялась, так боялась, щоб ви мене і крізь вікно не побачили. Мені лячно було подивитись на вашу хату.

БОРОВИЧКА

(сміючись). А щож тебе аж сюди принесло.

ГАНУСЯ.

Не аби що, матусю! Що дасте мені, що Вам щось скажу, щось таке цікаве, що дуже утішитесь.

БОРОВИЧКА.

А щож я тобі маю дати?

ГАНУСЯ.

Поцїлуйте мене (наставляє чоло, Боровичка цїлує) Матусенько! Остап нині приїздить. (З радости цїлує Боровичку в лице).

БОРОВИЧКА.

Хто? Остап? Нині? То не може бути, був би написав до нас!

ГАНУСЯ.

Писав, матусю, писав, але пан Борович не хотїли картки приймати, лиш до нас відослали. Ось она. Він уже на почті, та пише, щоби фіру підослати.

БОРОВИЧКА.

Ісусе Христе! Господи Сьвятій! Мій Остап! мій соколик ясний! (Плаче). Не дурно мені сеї ночи так на сон мотав ся! А я гадала, що він ще десь ген-далеко по Росії блукає, а він голубчик мій, уже й під пороґом. Нехай тебе, моя дитинко, Господь щастєм та здоровлем благословить, що ти мене такою милою вісточкою порадувала! (Цїлує).

ГАНУСЯ.

А мені матусю можна тішитись? Я так тішусь! (Плаче — пестить єя). А може не треба тішитись? Матусенько, я вас так люблю!

БОРОВИЧКА

(смієсь). Мене? Ой! ти! ти! (в сторону) Не знаю я, як з нею говорити, бо ще Бог знає, що з того буде. (до Ганусї) А щож тепер будемо діяти. Він десь на почті на фіру чекає.

ГАНУСЯ.

Треба післати скоренько.

БОРОВИЧКА.

Та кого пішлю? Я сама дома в Фесею; Лєсько на поле зі старим забрав ся.

в Роздолі 800 К. — Намісництво призначило 600 К запомоги для погорільців в Бечу.

— **Страйки.** Страйк будівельних робітників у Львові ще не покінчився. — Будівельні робітники в Прешбурзі оголосили загальний страйк і зажадали підвищення платні. — Пекарські помічники в Единбурзі застрайкували від вчорашньої ночі з причини низької платні. Страйкарів заступлено військом, бо в місті не стало би хліба. — Позавчера застрайкувало в Чернівцях около 174 столярських помічників і хлопців, домагаючись підвищення плати о 30 процент, 10-годинного часу праці і визволення хлопців по 4 роках.

— **Перенесення.** Намісник переніс старших інженерів: Стан. Лозинського з Тарнова до Львова і Ар. Голуба зі Львова до Тарнова; інженерів: Леоп. Гольдман з Бялої до Тернополя і Ад. Моздиневича з Тарнобжега до Львова; адюнктів будівництва: Макс. Матакевича зі Львова до Тарнобжега і Ем. Братру зі Львова до Бялої; практиканта будівництва Павла Криворучку з Тернополя до Львова.

— **Подяка.** Замість вінців на домовину бл. п. Гната Полотнюка і д-ра Мелітона Бучинського зложили Вп. Члени «Рускої Бесіди» в Станиславові 36 К 90 сот. на обі українські бурси, с. є філії Тов-а педагогічного і Селянську бурсу. За се отсим складаємо сердечне «Спасибіг». — *П. Рибчук, о. К. Кульчицький.*

— **Вибух пороху.** З Янова доносять, що пороховня в Вишенці (на північ від Янова) вилетіла у вторник у воздух, при чім згнули три особи. Причина вибуху незвісна.

— **Альманах** ц. к. австрійських залізниць державних на 1903/04 можна набувати в его редакції, якої адреса є: Wien I, Nibelungengasse 4. Альманах обнімає точний спис всіх залізничних урядників, підурядників і слуг, товариств, організацій залізничних і т. д. Дохід з розпродажу Альманаха призначений на добродійні цілі.

— **Поєдинок бана.** З Загреба доносять, що бан Гедервари і командант краєвої оборони Чаїц мали оводі поєдинок на пістоляти. Оба поєдиноківичі вистрілили у воздух. В Загребі говорять також про поєдинок бана з головним командантом загребської залози, Кольбусом, котрий має бути наслідником бана.

— **Політичні демонстрації в Хорватії.** N. Pester Journal одержав дозвіл від хорватського бана, заявити, що демонстрації в Загребі стоять в безпосередній звязи з політичною ситуацією в Будапешті, і можна напевно вносити, що з проясненем ситуації на Угорщині устануть демонстрації в Хорватії.

— **Заборонений збори.** Студенти Словінці віденського університету хотіли відбути віче на університеті в справі заложения словінського університету в Люблянї, однак ректор не дав салї. Наслідком сеї заборони студенти устроїли збори в приватній салї.

— **Купецка мораль в Галичині.** В Кракові відбула ся в останніх днях карма розправа проти купця Остерюнга і тов., обжалованих о злочин обманьства через банкрутство. З визнань свідків заслугує на увагу визнанє п. Кафрлера, секретаря і заступника на Галичину віденського Creditorenverein-у. П. Кафрлер заявив, що на 365

днів в році яких 300 днів подорожує в справах товариства, с. є. триста днів займає ся розслідом банкрутств і заключуванем угод між вірителями (Фабрикантами) а збанкрутованими довжниками (купцями, звичайно жидами). На сто банкрутств в Галичині — казав п. Кафрлер — є 99 обманчивих. Коли предсідатель трибуналу запитав п. Кафрлера, чому пропорціонально так мало входить донесень до прокуратурї, п. К. відповів, що й так роблять ему замїт, що він за часто вносить жалоби на банкрутів. Один з присяжних судїв п. Грабовский поставив тоді п. Кафрлерови отсе питанє: Коли купецка мораль в Галичині так низько упала, то чому купці піденські, беренські та інші дають галицким купцям на кредит? Кафрлер відповів так: На се питанє відповім безсторонно, бо над сею справою я самий часто роздумував; не єсьм ту зовсім інтересований, бо не єсьм ані купцем, що дає на кредит, ані купцем, що бере на кредит. Остерігаю фірми, котрі я заступаю, перед удїлюванем кредиту в Галичині, представляю дійсний стан справи, але ніхто не хоче менї повірити. Там на заходї— у Відни, Грацу, Люблянї — лучають ся також банкрутства, але не є економічним нещастем для вірителя. Там довжник, коли бачить, що не може платити, зголошує ся до Creditorenverein-у, віддає товари, масток, торговельні книги, кореспонденцію. Товариство вірителїв висилає урядників проворних в бухгалтерї, котрі на основі предложеного матеріялу означують процентові відносини сплат, прим. 60, 65%. Там ціла справа є ясна і чиста. В Галичині інакше: ту купець робить довги, з гори з наміром ограблення вірителя, по шістьох днях змінє фірму... Книги нищить, товар і гроші ховає і не дає би вірителеві нічого, як би не грозьба: прокуратор і суд. Під загрозою годить ся дата 20, 30%, а віритель если не хоче всего стратити, бере то, що дає збанкрутований довжник. Мало котрий віритель є так богатий, аби зрік ся тих 20 30% і сказав: не дозволю ограбити себе в білий день. Прошу панів — кінчив свідок — ту на салї виджу трицятьох моїх клієнтів, бувших і будучих, з котрими я годив ся або буду годити ся іменем Creditorenverein-у. Они слухають і учать ся!

— **Дрібні вісти.** Іван Максимович з Камінка струм. зложив в краєвїм відділі испит на секретаря громадського і на контрольора зглядно касєра громадського. — В Крехівцях коло Станиславова призначено холеричні бараки на поміщенє хорих на пятнистий тиф і уміщено там одного хворого. — Виклади на віденській політехніці мають почати ся в пятницю, если студенти дадуть запорукку, що не прийде знова до розрухів. — Дня 11. с. м. уконститувала ся нова міська рада в Стрию вибираючи посадником п. Алекс. Стяловського, его заступником нотаря Стан. Матковського, а асесорами: Мarmorовича, д-ра Фінка, М. Штерна, А. Райфа і Васильчишина.

— **Родимці! Памятайте на бурсу Руского Товариства педагогічного у Львові!**

Наука, штука, література.
— **Літературно-науковий Вістник.** Зміст книжки пятої за май с. р.: Із поезій Сергія Павленка:

I. Не судилось. II. З поеми «На батьківщину». III. Епіграф. — Із поезій Уляни Кравченко: Спогад. — Із поезій О. Дафненка: Вродина хліборобського сина. — Із поезій О. Д—ки. — Арсен Рущенко: Сестри, оповіданє. — Андрій Веретельник: По черзі, оповіданє. — Г. Коваленко-Коломацький: Фотографїї з життя новобранця: I. На словесности. II. На гімнастиці. III. По обідї й до ночі. — А. М. Варшавський: Божевільні, фантазія — Анатоль Франс: Під новий рік, нарис: I. Новорічна казка. II. Кренкебіль. — Із поезій Йогана В. Гете — пер. П. О. Куліша: IV. Рибалка. — Олександра Ефименко: Національне роздвоєнє в творчости Гоголя, нарис. — Стефан Пятка: Продукція нафти (скального олію) в Бориславї. — Й. Ван т' Гоф: Розвій природничих наук у XIX віці. — В. Ягіч: Александер Шиблаєвич Пипін. — Дискусїї: IV. До питаня про єство і ціну штуки, д-ра Івана Копача. V. А може ще не все пропало? — В. Доманицького. — Хронїка і бібліографія.

Телеграми.

Загреб, 14. мая. З Піску доносять, що там вибухнули в недїлю такі демонстрації, що через три години демонстранти були прямо панамі міста.

Тутешна прокуратурія конфіскує всі часописи, котрі доносять що-небудь про демонстрації в Хорватії, а наслідком сего годї представити точно розміри демонстрацій.

Ріна (Фюме), 14. цвїтня. В хорватській дїльниці «Сушак плясе» прийшло вчєра до демонстрацій. Коли прибула компанія війська, демонстранти розбігли ся.

Рим, 14. цвїтня. Президент італійського кабінету Заварделї мав заявити, що з огляду на лихий стан здоровля подасть ся небавом до дїмісії. Новий кабінет утворив би тоді Жюліті.

Відень, 14. мая. Секція марьнарки одержала вчєра телеграфічну вість, що австрійська ескадра покинула порт в Солунї і відїхала до Смирни.

Царгород, 14. мая. Ситуация в Македонїї привеволїла Порту до змобілізованя нових полків, котрі вислано на поле війни. В многих місцевостях прийшло до кровавих розрухів і стріч межі військом а населенем.

Вісти господарські, промислові і торговельні.

— **Товариство взаїмного кредиту «Дністер» у Львові:**

Стан за час від 1. січня 1903 до 30. цвїтня 1903.

I. Вкладки щадничі:	К. с.	К. с.
Стан на початку року		1,103.333-40
від 1/1 до 30/4 1903 вложило 592 сторін . . .	299.330-74	
виняло 330 сторін . . .	116.095-98	
остає 30. цвїтня 1903. р. 1383 вкладок на суму	1,286.5 68 1	

ГАНУСЯ.
Я побіжу матусю, та попрошу таточка, щоб наші конї післав. Добре?

БОРОВИЧКА
(з стороны). Не добре воно буде, як старий дізнаєсь, але щож робити (до Ганусї) Побіжи дитинко, попроси!

Сцена X.
Тїж і ОСТАП
в подорожнім запарошенім убори. Вїйшов ще давнїйше не замічений, прислухуєть ся з чувством. Не треба, матусенько, бо я вже пішки прийшов. (Жінки видають крик. Остап цілує матір. Гануся подаєть за вікно)

БОРОВИЧКА
(витаючись). Мій синок солодкий! Як же змужнів за тих 3 роки. А яку бороду запустив, мов свїтїй Антоїї Печерський. А як огорів та запарошив ся! Як же ти так нагло тутки взяв ся?

ОСТАП.
Боздухом, матусю, прилетїв до Вас. Стужилось за Вами. (Звертаєть ся за вікно до Ганусї). Ганусю! Панно Анно! (Тримать ся за руки через вікно. Він пильно дивляєть ся в її спущені очі. Хвиля мовчаня). Як же я Вас тепер звати му?

ГАНУСЯ.
Звіт, як давнїйше... як давнїйше...

БОРОВИЧКА
(перебиває). Давнїйше, що иншого було, а тепер ти вже доросла панна, а він мущина, не випадає кликати по імени.

ГАНУСЯ.
(з гримасом). Матусю! я на вас гнїваю ся. (Відходить).

Сцена XI.
ОСТАП, БОРОВИЧКА
ОСТАП
(пильно дивить ся за відходячою). Яка вона гарна стала. Правда, матусю?

БОРОВИЧКА.
(сухо). Гарна! аякже!

ОСТАП
Матусю, що се такого? Ви єї мабуть вже не любите так, як давнїйше любили. Неправда-ж?

БОРОВИЧКА.
Люблю, чому би не любити, але бачиш...

ОСТАП.
Кажіть, матусю, кажіть ради Бога, що такого склалось межі вами? Адже-ж від того моя доля зависить!

БОРОВИЧКА.
Ой «склалось» синку, «склалось» та ще й таке, що може й «розікласти» не дасть ся.

ОСТАП.
Щож таке? Говоріть!

БОРОВИЧКА.
Побудеш межі нами, то й сам побачиш, а поки що сїдай, та розповіж, як тобі в Росії проживалось?

ОСТАП.
Нї! я хочу зараз знати. Прошу Вас, мамо, не мучте мене, розповіжте!

БОРОВИЧКА.
Твій старий посварив ся з Ковтом і погнївались на смерть.

ОСТАП.
За віщож?

БОРОВИЧКА.
А зашо: — процес за свинї, — вибачай за слово. Безроги Ковтові зробили собі в плотї перелаз до нашого городу, тай унадились. Старий бувало все цибухом виганяє. А раз всердив ся, та стрїлив з ручниці і поцілів двоє. Ще мали на стїлько сили, що перелїзли через діру на Ковтів бік, та там і повивертались. Ковт собі внав в злість, тай спровадив комісію. А комісія сказала, що свинї повинні були поздохати на нашім боці, то був би мій старий виграв, а що перелїзли на своє, та там поклались, то мій старий мусить заплатити.

II. Позички на скрипті і векслі:
 Стан на початку року 2163 позичок в сумі 1,239.243-46
 від 1/1 до 30/4 1903
 уділено 238 позичок на 138.310-00
 сплачено 141 рат 158,639-99
 остає 30. цвітня с. р. 2260
 позичок на суму 1,218-913-47
 а то: 2049 п. на скрипті 1,087.775-13
 і 241 п. на векслі 131.138-34
 III. Членів прибуло 182, виступило 80, остає 2494 членів.
 IV. Сума уділів декларованих 130.500-00 К вплачених 97.345-19
 V. Фонд резервовий, спеціальна резерва і фонд на різницю курсів 15.053-64
 Фонд власний разом (IV+V) 112.398.83
 Сума всіх активів Товариства вивозить 1,465.901-49
 а то: на позичках як висше 1,218.913-47
 в цінних паперах 85.982-00
 в руских Тов. вкладки 65.677-33
 готівка (в касі, в шафці, в шафці, в шафці) 95.328-79
 просимо звертати ся дальше о більшій позички гіпотечні потрібні при купівлі землі. — Від позичок числить ся 5 1/2% і додаток 1% на кошти адміністрації (при сплаті в 20 ратах 1/2 річних вивозить рата амортизаційна 6-7 2/3%).
 Вкладки приймає ся на 4%.

Надіслане.

ФІЗИКАЛЬНО-ДИЄТИЧНА ЛІЧНИЦЯ
д-ра Тарнавського
 в Косові (за Коломиєю), ст. зел. Заболотів
 отворена від 1-го мая до кінця жовтня.
 45(8-10)

Colosseum

Пасаж Германів при ул. Сонішній.
 Щоденно о 8. год. вечером величаве представлене. В неділю і свята два представлення.
Сензаційні новини, ще ніколи не бачені.
 5 сестер Lorrison, найславніший америк. квінтет краси, тансерки Sake Walk. — **Йосиф Зейдовський**, б. артист варшавських театрів, в своїм репертуарі. — **Сестри Сітта**, музикально-трансформацийний акт. — **Tower and Clayton**, сьміхованці. — **Sgra Esperanza**, іспанське тореро. — **Mlle Couer**, лірична сьпівачка. — **Little Bertha**, найменша субретка на світі. — Орхестра 80. п. п. Мимо величезних коштів ціни місць дуже низькі. Білети можна набувати в бюрі дневників Пльона, ул. Кароля Людвіка ч. 9.

„Мечислава“. Під сею фірмою отворено нову робітню жіночих строїв і школу французского крою у Львові при ул. Хорунчини ч. 16. Властителька робітні по кількालітних студиях за границею присвоїла собі всі найновіші здобутки на сїм полю, і доложить старань, щоби приєднати собі як найширші круги клієнтелі солідною роботою.
 Ціни приступні. Робота на час. 50(4-6)

Тополя
 Т. ШЕВЧЕНКА.

Серия перелисних листків (3 штук) з гарними ілюстраціями (чорними і кольорованими) до Шевченкової балади „Тополя“ вишла пакладом С. Гальберга в Бучачі. Набувати можна серіями і пооділкою у накладці та у всіх більших книгарнях і торговлях.
 Ціни низькі.

51(4-40)

Зарваницю

поему Василя Щурата можна замовляти лише в Станіславській книгарні у Львові, ул. Руска ч. 3. Ціна з почт овою оплатою 25 сот.

Всілякі
КУПОНИ

вильосовані

цінні папери

виплачує без потручення провізії або коштів

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ
Гіпотечного.

На часі!

Так висказують ся многі Веч. ОО. про книжочку на майске Богослужене

„Стежечка в Рай“

Хто з Впр. Отців хоче своїм парохіянам подати духовну лектуру на май і на яку небудь пору року, а помочи бідній церкві в західній Галичині, зволить численно продавати їм книжочки п. з. „Стежечка в Рай“.

Набути можна по ціні 1 К (10 сот. почтове) у книгарні Наук. Товариства ім. Шевченка, Станіславської, а в більшім числі лише під адресою:

Свящ. Дан. Бодревич
 в Порохнику (почта в місці).

49(2-2)

Товариство взаїмного кредиту

„Дністер“

стоваришене зар. з обмеженою порукою у Львові

ПОЗИЧКИ уділяє своїм членам на 5 1/2% і 1% додатку на кошти адміністрації, за предложенем документів виказуючих достаточну гіпотечку.

СПЛАТУ позичок розкладає догідно на рати до 10 літ. Сума позичок інтабульованих і за порукою: 1.239.243 корон.

Членом може бути тільки обезпечений тревало в „Дністрі“ від огню.

Уділ членський вивозить 50 К, випсове 2 К. Число членів: 2.391 з 2.501 уділами на 125.050 К.

Вкладки щадничі приймає „Дністер“ і опрентовує до 4% від ста. Сума вкладок на 1.256 книжочках 1.103.333 корон.

Чистий зиск розділяє ся частію на дивиденду для членів, частію на публичні добродійні цілі: на церкву, бурси, захоронки, школи і т. д. На ті цілі роздано дотепер з Товариства кредитового 10.840 корон.

ІНФОРМАЦІЙ в справах позичок уділяє Дирекція і агенти.

31/12 1902.

ДИРЕКЦІЯ.

Ну і щож?

ОСТАП.

БОРОВИЧКА.

Сварились, процесувались, та від того часу уся біда пішла на нас. Старий з гривоти взяв ся до політики, та такий тепер дивний став та сердитий.

ОСТАП.

Я вас не розумію, мамо, до якої політики. Може ви хочете делікатно сказати, що... розвив ся?

БОРОВИЧКА.

Ей де там розвив ся! До тої політики, що в газетах, у тій о! газеті (показує).

ОСТАП.

(оглядаючи газету). „Галицкая Русь“? Адже тато давнійше „Діло“ читали. Та я тому на почті, не дивлячись на адресу картку вложив у „Діло“.

БОРОВИЧКА.

Та в тім то й біда. Бувало з Ковтом „Діло“ читають. Ну! тай нічо. Трохи покричуть, посьміють ся та йдуть до роботи. А від коли посварились, а редактор не хотів приймати письма татового на Ковта, тато записали оттоту газету „Галицкую Русь“ чи як там. Та як став читати,

то й кінця тому нема, а господарство пропадає. А він каже, що політику робить, так читає, що аж ногами тупотить, та все кулаком на Ковта вигрожуєсь. То якась тяжка і велика політика, але бодай би она голову скрутила!

ОСТАП.

Ха! ха! ха! ха! ха! (Ходить по хаті і смієсь; Боровичка дивить ся на него здивована). Ну, вже аж тепер усе розумію. (По хвилі). Ні, матусю! Се не така страшна річ, ся політика, як Вам видаєсь. Усе дасть ся направити. Я знаю добре тата: се добрий чоловік і душа щира, тільки завзятий і горячка. Деж они тепер?

БОРОВИЧКА.

У поли коло женців, ледво випхала недавно. Але він не всидить довго, десь ледви не видно.

ОСТАП.

Чекайте-ж — матусю! як татко вернуть, будемо політику з хати говити.

БОРОВИЧКА.

Ой не знаю, чи потрафиш ти єї вигнати! Я вже, синочку і акафісту наймала і підкурювала старого, тай не помагає.

ОСТАП.

Побачите, що викуримо. Я знаю старого батенька! Але ви мені, матусю, помагайте. Коли би Вас тато питали, то кажіть, що Ви зі мною не могли розмовитись, що моєї бесіди не розумієте. (Чути голос Боровички на подвір'ю).

БОРОВИЧКА.

А що? не казала? Не всидить. Але я не розумію, що ти хочеш починати?

ОСТАП.

Не питайте, матусю. Усе гаразд буде, лише постарайтесь, щоби Гауся прийшла до Вас до кухні. Підіть самі за нею.

БОРОВИЧКА.

Алеж...

ОСТАП.

Матусенько!

БОРОВИЧКА.

(в сінях до Леськи). Чого ти лівеш за мнов, дармоїде! Давай сюди люльку і газети і махай до своєї роботи.

(Дальше буде).